

## **НАРЕДБА № 18 от 10.11.2004 г. за задължителното застраховане по чл. 77, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за застраховането**

Издадена от председателя на комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 105 от 30.11.2004 г.

### Раздел I

#### Общи положения

Чл. 1. (1) С наредбата се уреждат общите условия, минималната застрахователна сума, минималната задължителна рискова премия, редът и срокът за извършване на задължителното застраховане на "Гражданска отговорност" на собствениците, ползвателите, държателите и водачите на моторни превозни средства и "Злополука" на пътниците в обществения транспорт (наричани по-нататък съответно задължителна застраховка "Гражданска отговорност" и задължителна застраховка "Злополука"), както и редът на тяхното отчитане.

(2) С наредбата се въвежда и единна номерация на полиците по застраховките по ал. 1.

Чл. 2. Договорите за задължителните застраховки по чл. 1 се сключват само от застрахователи, притежаващи разрешение за извършване на дейност по тези видове застраховки.

Чл. 3. При или във връзка със сключването на застраховки при условията и по реда на тази наредба застрахователите, застрахователните брокери и застрахователните агенти не могат да предлагат или да предоставят облаги под каквато и да е форма.

### Раздел II

Задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на собствениците, ползвателите, държателите и водачите на МПС

Чл. 4. (1) Предмет на застраховане по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" е гражданската отговорност на физическите лица с постоянен адрес или разрешение за пребиваване и юридическите лица със седалище в Република България, които са собственици, ползватели, държатели или водачи на моторни превозни средства, регистрирани в страната, както и на водачите на моторни превозни средства с чуждестранна регистрация, преминаващи или пребиваващи на територията на страната, които не притежават застраховка "Гражданска отговорност" по условията на международните договори, по които Република България е страна.

(2) Застраховани лица са собствениците, ползвателите, държателите и водачите на моторни превозни средства, посочени в застрахователния договор.

Чл. 5. Моторни превозни средства по смисъла на тази наредба са:

1. превозните средства, снабдени със собствен двигател и прикачваните към тях ремаркета или полуремаркета, предназначени за движение по пътищата и снабдени с държавни регистрационни номера;

2. трамваите;

3. тролейбусите;

4. самоходната земеделска или горска техника с мощност на двигателя над 10 kW (десет киловата).

Чл. 6. Гражданската отговорност на собствениците, ползвателите, държателите и водачите на моторни превозни средства без държавни регистрационни номера на самоходни машини по смисъла на § 6, т. 16 от

допълнителните разпоредби на Закона за движението по пътищата, както и на железопътния транспорт, не е предмет на задължителната застраховка "Гражданска отговорност".

Чл. 7. (1) Задължителната застраховка "Гражданска отговорност" покрива отговорността на собствениците, ползвателите, държателите и водачите на моторни превозни средства за причинените неимуществени и имуществени вреди на трети лица, свързани с притежаването и използването на моторните превозни средства, за които застрахованите отговарят съгласно българското законодателство или законодателството на страната, в която е настъпила вредата.

(2) В обсега на застрахователната отговорност при вреди на моторно превозно средство по вина на водач на друго моторно превозно средство се включват и документираните необходими и целесъобразни транспортни разноски, както и тези за товарни и разтоварни дейности, свързани с увреденото моторно превозно средство.

(3) Покритието по предходните алинеи е при условията на наредбата и в рамките на застрахователната сума, посочена в застрахователния договор.

Чл. 8. (1) Вреди, нанесени от ремарке, което е свързано с моторно превозно средство и е функционално зависимо от моторното превозно средство по време на движение, и/или когато то се е откачило по време на движение, се покриват от застрахователя по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" на влекача.

(2) Вреди, нанесени от ремарке, което не е свързано с моторно превозно средство и не е функционално зависимо от моторно превозно средство, не е било в движение, както и при самозадвижване, се покриват от застрахователя по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" на ремаркетото.

Чл. 9. Застрахователят по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" не покрива отговорността на застрахованите лица:

1. за увреждания на трети лица, причинени по време на война (обявена или необявена), военни действия или учения или от радиоактивни или химически материали по време на тяхното транспортиране;

2. за присъдени глоби, конфискации и други имуществени санкции на виновното лице;

3. когато вредите се изразяват в обезценка, денгуби и всякакъв вид пропуснати ползи;

4. за присъдени лихви и съдебни разноски със съдебни актове срещу застрахования;

5. за лихва до деня на уведомяването на застрахователя съгласно чл. 22 и 24;

6. за вреди на трети лица, когато са причинени от неправоспособен водач, от водач без валидно свидетелство за категорията моторно превозно средство, което управлява, или от водач с отнето свидетелство;

7. за вреди, причинени от застрахования на превозваните от него товари в качеството му на превозвач;

8. за частта от обезщетенията (определени от компетентен съд срещу застрахования), която надвишава записаната в застрахователната полица застрахователна сума;

9. когато уврежданията са възникнали при участие на моторно превозно средство в състезания или тренировки за тях, освен ако това не е изрично писмено договорено.

Чл. 10. (1) Собствениците, ползвателите, държателите и водачите на моторни превозни средства са длъжни да имат валидна застраховка "Гражданска отговорност" за следните минимални застрахователни суми:

1. за неимуществени и имуществени вреди вследствие телесно увреждане или смърт:

а) 700 000 лв. за всяко събитие при едно пострадало лице;

б) 1 000 000 лв. за всяко събитие при две или повече пострадали лица;

2. за вреди на имущество (вещи) - 200 000 лв. за всяко събитие.

(2) В покритието по ал. 1, т. 1 се включват неимуществените и имуществените вреди, пряко и непосредствено произтичащи от телесното увреждане или смъртта на пострадалото лице, настъпили в резултат на застрахователно събитие.

(3) В покритието по ал. 1, т. 2 се включват имуществените вреди, които са причинени на друго моторно превозно средство или друга вещь извън моторното превозно средство, настъпили в резултат на застрахователно събитие.

Чл. 11. Максималният размер на отговорността на застрахователя се определя според размера на застрахователната сума, която е в сила към датата на настъпване на застрахователното събитие, освен ако застрахователната сума, определена по-реда на чл. 12, ал. 2, е по-голяма.

Чл. 12. (1) Застрахователите могат да предлагат доброволна застраховка "Гражданска отговорност" за застрахователни суми, по-високи от посочените в чл. 10 и в § 2, ал. 2.

(2) Когато доброволната застраховка е сключена при условията на тази наредба за по-високи от определените в чл. 10 и в § 2, ал. 2 застрахователни суми, се счита, че задължителната застраховка "Гражданска отговорност" е включена в нея.

Чл. 13. (1) Минималната задължителна рискова премия е определена в таблицата като приложение.

(2) Минималната задължителна рискова премия се определя в процент от сбора на минималните застрахователни суми за съответната година за неимуществени и имуществени вреди вследствие телесно увреждане или смърт за всяко събитие при две и повече пострадали лица и за вреди на имущество (вещи) за всяко събитие.

Чл. 14. (1) Рисковата премия, съответстваща на задължителната застраховка "Гражданска отговорност" с валидност една година, се образува, като минималната задължителна рискова премия по чл. 13 се увеличава чрез коефициенти, отразяващи особеностите на риска, поет от застрахователя по всяка застраховка. Прилага се следната формула:

$$P_{\text{мин}} = P_{\text{риск}} \times \prod_{i=1}^n (1 + K_i),$$

където:

риск

$P_{\text{риск}}$  е рисковата премия по задължителна застраховка "Гражданска отговорност" с валидност една година;

риск

$P_{\text{мин}}$  - годишната минимална рискова премия;

мин

$n$  - броят на коефициентите;

$K_i$  - съответен коефициент по ал. 2 и 3.

(2) При формирането на рисковата премия по ал. 1 застрахователят прилага следните коефициенти:

1.  $K_1$  - коефициент, отразяващ наличието или липсата на пътно-транспортни произшествия, виновно причинени от застрахованото лице през предходните три години, удостоверени с документ от компетентен орган, и/или от база данни на застрахователя, или декларация от застрахованото лице;

2. К 2 - коефициент, отразяващ характеристиките на застрахованото лице - юридическо или физическо лице; за физическо лице - пол, възраст и шофьорски стаж;

3. К 3 - коефициент, отразяващ предназначението на моторното превозно средство - за лични нужди, за производствена или търговска дейност, за таксиметрова дейност, за дейност отдаване под наем (рент-а-кар), за учебна дейност, за превоз на опасни товари, за състезателна дейност или със специален режим на движение;

4. К 4 - коефициент, отразяващ района на управление на моторното превозно средство - цялата страна, столицата, областен град, град, село;

5. К 5 - коефициент, отразяващ броя на водачите, управляващи едно и също моторно превозно средство: собственик/собственици, до 5 упълномощени лица, посочени в застрахователния договор, или всички упълномощени водачи.

(3) При определяне на рисковата премия по ал. 1 застрахователят може да прилага допълнителни коефициенти, отразяващи специфични характеристики на риска.

(4) След прилагане на коефициентите по предходните алинеи размерът на рисковата премия не може да бъде по-малък от минималната рискова премия.

(5) При промяна в обстоятелствата, свързани с оценката на риска, застрахованият е длъжен незабавно да уведоми застрахователя и да представи застрахователната полица за отразяване на промените.

Чл. 15. (1) Брутната застрахователна премия, съответстваща на задължителна застраховка "Гражданска отговорност" с валидност една година, се формира, като към изчислената съгласно формулата по чл. 14, ал. 1 рискова премия се начислят предвидените аквизиционни и административни разходи съгласно т. 7 и 8 от § 1 на Наредбата за реда и методиката за образуване на застрахователните и здравноосигурителните резерви, приета с ПМС № 13 от 24.I.2003 г. (ДВ, бр. 10 от 2003 г.), дължимите данъци и вноски в Гаранционния фонд по чл. 87 от Закона за застраховането и други разходи.

(2) Тарифите на застрахователите по чл. 23, ал. 2 и 4 от Закона за застраховането съдържат размера на брутната застрахователна премия. В застрахователно-техническите планове по чл. 23, ал. 2 и 4 от Закона за застраховането задължително се посочват описанието и стойността на всички коефициенти по чл. 14, ал. 2 и 3 и всички разходи съгласно чл. 15, ал. 1.

Чл. 16. (1) Застрахователната премия се заплаща еднократно, освен ако в застрахователната полица е уговорено друго.

(2) Застрахователната премия при краткосрочна застраховка със срок на валидност до шест месеца включително не може да се разсрочва.

(3) При разсрочено плащане на застрахователната премия размерът на първата вноска не може да бъде по-малък от 25 % от размера на годишната брутна застрахователна премия.

Чл. 17. (1) Собствениците, ползвателите, държателите и водачите на моторни превозни средства сключват задължителна застраховка "Гражданска отговорност" при възникване на застрахователен интерес. В случаите на придобиване, внос или пускане в движение на временно спряно от движение моторно превозно средство застраховката се сключва преди регистрацията от компетентните органи на Министерството на вътрешните работи.

(2) Собствениците, ползвателите и държателите на регистрираните в Република България моторни превозни средства, които напускат страната като водачи на моторни превозни средства, сключват застраховка "Гражданска отговорност" при застраховател, който е член на Националното бюро на българските автомобилни застрахователи.

(3) Водачите на моторни превозни средства с чуждестранна регистрация, които преминават или пребивават на територията на страната, са задължени:

1. да имат застраховка "Гражданска отговорност" по условията на международните договори, по които Република България е страна, или
2. да сключат задължителна застраховка "Гражданска отговорност" при застраховател по ал. 2 за целия срок на престоя си на територията на Република България.

Чл. 18. (1) Наличието на застрахователен договор се удостоверява със застрахователна полица и знак, който се издава от Гаранционния фонд по чл. 87 от Закона за застраховането и се поставя на видно място на моторното превозно средство.

(2) Освен обстоятелствата по чл. 381 от Търговския закон в полицата се вписват държавният контролен номер и номерът на рамата на моторното превозно средство, по повод на което се сключва договор за задължителна застраховка "Гражданска отговорност".

(3) В случаите на придобиване, внос или пускане в движение на временно спряно от движение моторно превозно средство застраховката се сключва преди регистрацията от компетентните органи на Министерството на вътрешните работи. В такъв случай в полицата се вписва номерът на рамата на моторното превозно средство. След получаване на регистрационен номер от компетентните органи на Министерството на вътрешните работи застрахованият е длъжен да го обяви пред застрахователя.

Чл. 19. Договорът за задължителната застраховка "Гражданска отговорност" не може да бъде сключен за срок, по-дълъг от 12 месеца, както и за срок, по-кратък от един месец.

Чл. 20. При промяна на собствеността на моторното превозно средство застраховката се прекратява.

Чл. 21. (В сила от 1.06.2005 г.) (1) Застрахователят снабдява лицето, което е сключило задължителната застраховка, със знак, издаден от Гаранционния фонд по чл. 87 от Закона за застраховането. Лицето е длъжно да постави знака на предното стъкло на моторното превозно средство от страната на водача по начин, който позволява добра видимост.

(2) Знакът по ал. 1 съдържа запазената марка на Гаранционния фонд, уникален номер и датата, на която изтича срокът на застраховката.

(3) Знакът по ал. 1 трябва да е изработен така, че да е само за еднократно използване.

(4) Гаранционният фонд поддържа регистър на издадените, унищожените, загубени или откраднати знаци.

(5) При изгубване, кражба или унищожаване на знака по ал. 1 Гаранционният фонд по молба на собственика, ползвателя, държателя или водача на моторното превозно средство издава нов знак, който е валиден до изтичането на срока на застраховката.

Чл. 22. При настъпване на застрахователно събитие, при което са причинени вреди на трети лица, застрахованият е длъжен в 7-дневен срок писмено да уведоми застрахователя за събитието. Уведомяването може да се извърши и от увреденото лице.

Чл. 23. (1) Настъпването на застрахователно събитие по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" се доказва със съответните документи по Закона за движението по пътищата, Правилника за прилагане на Закона за движението по пътищата и Наредба № I-167 от 2002 г. за условията и реда за взаимодействие между контролните органи на Министерството на вътрешните работи, застрахователните компании и Агенцията за застрахователен надзор при

настъпване на застрахователни събития, свързани с моторните превозни средства (ДВ, бр. 103 от 2002 г.), както и с друг документ, издаден от органите на Министерството на вътрешните работи или на съдебната власт. В документите ясно и обосновано се посочват обстоятелствата и причините за настъпване на събитието.

(2) Застрахователят е длъжен да приеме и регистрира всяко уведомление за настъпило застрахователно събитие, както и всички документи, удостоверяващи основанието на претенцията и размера на вредата.

Чл. 24. Застрахованият е длъжен да уведоми застрахователя за предявен иск към него във връзка с гражданската му отговорност в 7-дневен срок преди първото по делото съдебно заседание. Уведомлението съдържа данни за датата, годината и номера на делото, пред кой съд е насрочено и размера на иска. Застрахованият е длъжен да поиска привличане на застрахователя в процеса.

Чл. 25. В случаите, при които гражданската отговорност на застрахованите се определя от съдебните органи, след влизането в сила на присъдата или решението правоимащите задължително представят на застрахователя заверен препис от влезлите в сила съдебни актове заедно с мотивите и изпълнителен лист в оригинал.

Чл. 26. Сключени спогодби между застрахованите и увредените трети лица относно размера на обезщетението пораждат задължение за застрахователя само ако са одобрени от него. За спогодби се считат и постигнатите споразумения между страните по наказателни дела за размера на обезщетенията по граждански искове.

Чл. 27. (1) Претенциите на пострадалите лица за вреди, причинени на територията на Република България по вина на водач на моторно превозно средство с чуждестранна регистрация, застрахован съгласно чл. 17, ал. 3, т. 1, се уреждат по ред, определен от Националното бюро на българските автомобилни застрахователи в съответствие с действащите международни споразумения и практика.

(2) При вреди на моторно превозно средство с чуждестранна регистрация, причинени на територията на Република България по вина на водач на моторно превозно средство с българска регистрация, водачът на увреденото моторно превозно средство е длъжен да се обърне към застрахователя на виновния водач или към негов представител за оглед и описване на вредите. Застрахователят на виновния водач може да посочи сервиз, в който да бъдат отстранени вредите, и заплаща за отстраняването им на сервиза.

(3) Когато отстраняването на вредите на чуждестранно моторно превозно средство не може да се извърши в страната, застрахователят издава на чуждестранния водач писмено съгласие по образец за извършване на ремонт извън страната с посочване на максималната отговорност за отстраняване на вредите. Застрахователното обезщетение се определя въз основа на представени документи за стойността на ремонта, при условие че данните в тях съответстват на описанието на вредите по време на огледа и са съобразени с действителната стойност на увреденото моторно превозно средство към датата на събитието.

(4) За увредено моторно превозно средство с чуждестранна регистрация, което не е представено за оглед и описание на вредите от съответния застраховател, застрахователното обезщетение може да се определи и въз основа на описаните вреди в издаден официален документ от органите на Министерство на вътрешните работи на Република България за настъпване на събитието.

Чл. 28. (1) Застрахователното обезщетение е в размер на действително претърпените и доказани по размер вреди, покрити по условията на тази наредба, до уговорените в застрахователната полица застрахователни суми.

(2) При смърт или при телесни увреждания на трети лица обезщетението се определя от застрахователна медицинска комисия към застрахователя на виновния водач или по съдебен ред.

(3) Застрахователят назначава комисията по ал. 2 и определя реда и начина на нейното функциониране. При необходимост за доказване на събитието или при определяне размера на вредите в зависимост от характера на уврежданията комисията използва и специалисти-експерти.

(4) За определяне размера на обезщетението на застрахователя се представят следните доказателства:

1. документ, удостоверяващ настъпването на събитието;
2. акт за смърт;
3. болнични листове;
4. протокол на лекарската консултативна комисия (ЛКК) или на териториална експертна лекарска комисия (ТЕЛК);
5. удостоверение за наследници;
6. други необходими писмени доказателства и обяснения, искани от комисията.

Чл. 29. (1) При нанесени имуществени вреди огледите се извършват и обезщетението по застраховката "Гражданска отговорност" се определя от застрахователя на виновния застрахован.

(2) При частични вреди или при пълно унищожаване на имущество обезщетението не може да надвиши действителната стойност на увреденото имущество. Действителната стойност на увреденото имущество се определя от експертна комисия и не може да бъде по-голяма от пазарната му стойност към деня на настъпване на събитието.

(3) При вреди на моторни превозни средства застрахователят може да посочи сервиз, в който да бъдат отстранени вредите, и заплаща за отстраняването им на сервиза.

Чл. 30. (1) Определянето на застрахователното обезщетение от застрахователя не лишава увредените лица от правото им обезщетението да бъде определено по съдебен ред.

(2) При присъждане на застрахователно обезщетение по съдебен ред застрахователят дължи и присъдените съдебни разноски, ако е бил привлечен в процеса като ответник. Ако присъденото обезщетение за вреди надвишава договорената застрахователна сума, застрахователят дължи съдебни разноски в такава пропорция, в каквата договорената застрахователна сума се отнася към присъденото.

Чл. 31. Застрахователното обезщетение по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" се плаща от застрахователя, който е издал полицата по задължителната застраховка "Гражданска отговорност".

Чл. 32. Обезщетението по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" се определя и изплаща от застрахователя в 15-дневен срок, след като застрахованият или увредените трети лица са представили всички изискани документи, свързани с установяването на събитието и размера на вредите.

Чл. 33. При смърт на пострадалото лице обезщетението се изплаща на лицата, спрямо които застрахованият отговаря.

Чл. 34. (1) Обезщетението по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" се определя и плаща в левове.

(2) При превод на определеното обезщетение на чуждестранни лица в чужбина дължимата сума се преизчислява във валута по централния курс на Българската народна банка за деня на превода.

Чл. 35. По задължителната застраховка "Гражданска отговорност" застрахователят може да предяви регресен иск, когато уврежданията на третите лица при настъпило събитие са причинени:

1. умишлено от застрахования;

2. след употреба от водача на алкохол или на друго упойващо вещество или ако е отказал да се подложи или виновно се е отклонил от проверка по установения ред за употреба на алкохол или друго упойващо вещество.

Чл. 36. Правата по договора за задължителната застраховка "Гражданска отговорност" се погасяват с 5-годишна давност от деня на настъпването на застрахователното събитие.

### Раздел III

Задължителна застраховка "Злополука" на пътниците в обществения транспорт

Чл. 37. По смисъла на тази наредба средства за обществен транспорт на пътници са:

1. релсовите транспортни средства;
2. тролейбусите и автобусите;
3. въздухоплавателните средства;
4. всички видове морски и речни плавателни съдове;
5. въжените линии и влекове;
6. таксиметровите автомобили.

Чл. 38. (1) Предмет на застраховане по задължителната застраховка "Злополука" са животът, здравето и телесната цялост на пътниците в средствата за обществен транспорт и лицата, намиращи се в непосредствена близост до средствата за обществен транспорт при качване или слизване, наричани по-нататък в този раздел "застраховани лица".

(2) Не са предмет на задължително застраховане по задължителната застраховка "Злополука" животът, здравето и телесната цялост на водачите на превозните средства и обслужващият персонал.

(3) За лицата по ал. 2 превозвачите в обществения транспорт могат да сключат доброволна застраховка "Злополука".

Чл. 39. (1) Задължителната застраховка "Злополука" е в сила само когато застрахователното събитие е настъпило на територията на Република България.

(2) Качването и слизването на пътниците по време на движение на превозното средство извън определените за тази цел места прекратяват действието на застраховката, освен ако напускането на превозното средство в движение е предизвикано от непосредствена опасност за живота или здравето на пътника.

(3) Когато при условията на пътуване по ал. 1 извънредни причини наложат отклоняване на въздухоплавателно, морско или речно превозно средство, за времето на това отклонение застраховката е в сила.

Чл. 40. Отговорността на застрахователя за изплащане на застрахователната сума или на съответна част от нея се поражда в случаите, когато вследствие на злополука, покрита по договора, е причинена смърт или трайна загуба на трудоспособност на застраховано лице.

Чл. 41. (1) За злополука се счита всяко събитие, станало не по волята на застрахованото лице, настъпило по време на пътуване (включително при качване или слизване от превозното средство), което в резултат на внезапни и непредвидени действия или причини от външен произход в срок до една година от настъпването му е причинило смърт или трайна загуба на трудоспособност на застрахованото лице.

(2) За злополука се считат също:

1. изкълчвания, обтягания или скъсвания на тъкани, причинени от внезапно напрегане на собствени сили;
2. инфекции, при които заразната материя е проникнала в организма на пострадалото от злополука лице;



3. телесни увреждания или смърт, настъпили по време на превоза при спасяване на своя или на чужд живот или на имущество.

Чл. 42. (1) Застрахователното покритие по задължителната застраховка "Злополука" не включва и застрахователят не дължи плащане на застрахователна сума или на съответна част от нея за телесни увреждания или смърт на застрахования, причинени вследствие на:

1. война, размирици или действия, имащи военен характер, бунтове, граждански вълнения и др. подобни;
2. терористичен акт, освен в случаите, когато покритието на риска е изрично договорено със застрахователя;
3. опит за извършване или извършване на престъпление от общ характер от застрахования;
4. опит за самоубийство или самоубийство на застрахования;
5. болести от каквото и да е естество, включително епилептични припадъци или припадъци от други заболявания, кръвоизливи, парализи, стомашно-чревни инфекции и др., освен в случаите, когато в резултат на застрахователно събитие се породят болестни страдания и те причинят смърт или телесно увреждане;
6. преждевременно раждане или аборт на застраховано лице, освен ако те са предизвикани от настъпила злополука;
7. температурни влияния (простуда, измръзване, слънчев и топлинен удар), операции, облъчване, инжекции и други лечебни действия, доколкото те не са следствие от възникнала злополука;
8. алкохолни отравяния и пряко причинени от тях увреждания, употреба на упойващи, психотропни или други наркотични вещества;
9. земетресение или атомни и ядрени експлозии, радиоактивни продукти и замърсявания от тях, радиационно (йонизиращо) лъчение.

(2) Застрахователят не дължи плащане на застрахователна сума или на съответна част от нея за временна загуба на трудоспособност от злополука.

Чл. 43. (1) Минималната застрахователна сума по задължителната застраховка "Злополука" за всяко събитие за всеки пътник е 20 000 лв.

(2) Застрахователите могат да предлагат доброволна застраховка за застрахователни суми, по-големи от тези по ал. 1.

(3) Когато застрахователна полица по доброволна застраховка е сключена при условията на тази наредба за застрахователна сума, по-висока от минималната застрахователна сума по ал. 1, се счита, че изискването за наличие на задължителна застраховка "Злополука" е изпълнено.

Чл. 44. Минималната задължителна рискова премия се определя като процент от минималната застрахователна сума по задължителната застраховка "Злополука" за всяко събитие за всеки пътник.

Чл. 45. Минималната задължителна рискова премия по задължителната застраховка "Злополука" в зависимост от вида на превозните средства се определя от застрахователя като процент от застрахователната сума, както следва:

1. за релсови превозни средства - 0,1 %;
2. за тролейбуси и автобуси - 0,1 %;
3. за таксиметрови автомобили - 0,1 %;
4. за въжени линии и влекаре - 0,12 %;
5. за морски и речни плавателни съдове - 0,12 %;
6. за въздухоплавателни средства - 0,4 %.

Чл. 46. (1) Минималната задължителна рискова премия по задължителната застраховка "Злополука" може да бъде определена от застрахователя като процент от реализираните от превозвача приходи от продадени билети и карти, но не по-ниска от:

1. за релсови превозни средства - 0,7 %;
2. за тролейбуси и автобуси - 0,7 %;
3. за таксиметрови автомобили - 0,7 %;
4. за възжени линии и влекаве - 0,9 %;
5. за морски и речни плавателни съдове - 0,9 %;
6. за въздухоплавателни средства - 1,5 %.

(2) В случаите по ал. 1 договорът за задължителна застраховка "Злополука" влиза в сила след внасяне от превозвача на определена сума, договорена със застрахователя, която се включва в дължимата застрахователна премия.

Чл. 47. (1) Брутната застрахователна премия, съответстваща на задължителна застраховка с валидност една година, се определя, като към минималната задължителна рискова премия по чл. 45 или 46 се начисляват предвидените аквизиционни и административни разходи съгласно § 1, т. 7 и 8 от Наредбата за реда и методиката за образуване на застрахователните и здравноосигурителните резерви, приета с ПМС № 13 от 24.I.2003 г., дължимите данъци и други разходи.

(2) Тарифите на застрахователите по чл. 23, ал. 2 и 4 от Закона за застраховането съдържат размера на брутната застрахователна премия. В застрахователно-техническите планове по чл. 23, ал. 2 и 4 от Закона за застраховането задължително се посочват и всички разходи съгласно ал. 1.

Чл. 48. (1) Превозвачите, извършващи превозна дейност със средства за обществен транспорт, сключват задължителна застраховка "Злополука" при възникване на застрахователен интерес (от датата на получаване на разрешително за обществен транспорт).

(2) Договорът за задължителната застраховка "Злополука" по ал. 1 не може да бъде сключен за срок, по-дълъг от 12 месеца, както и за срок, по-кратък от един месец.

(3) Изискването по ал. 1 се отнася и за превозвачите, чиито средства за обществен транспорт са спрени от експлоатация от съответните държавни органи и отново пуснати в експлоатация с разрешение на тези органи.

Чл. 49. Застрахователят е длъжен да снабди превозвача с удостоверение за сключената задължителна застраховка "Злополука" за всяко превозно средство на превозвача, което трябва да съдържа името и адреса на застрахователя и срока на валидност на застраховката. Превозвачът е длъжен да постави удостоверението на видно място в превозното средство.

Чл. 50. (1) При настъпване на събитие превозвачът е длъжен да уведоми застрахователя. Уведомяването може да извърши и пострадалия пътник или негови близки. Превозвачът е задължен да състави акт за злополука на пострадалия пътник с подробно описание на случая. Препис или фотокопие от акта се представя на застрахователя в 10-дневен срок от настъпването на злополуката. Акт за злополука може да не се съставя, ако тя е отразена в акт на компетентен орган по контрола на съответния вид транспорт. В този случай превозвачът снабдява пострадалия пътник или ползващите по чл. 51 лица със заверено копие от документа по предходното изречение.

(2) Застрахователят е длъжен да приеме и регистрира всяко уведомление за настъпило застрахователно събитие, както и всички документи, удостоверяващи основанието на претенцията и размера на вредата.

Чл. 51. (1) При смърт или при пълна загуба на трудоспособност на застраховано лице, настъпила вследствие на злополука, покрита по застраховката, застрахователят изплаща застрахователната сума по чл. 43.

(2) При частична загуба на трудоспособност на застрахования се изплаща такъв процент от застрахователната сума, какъвто е процентът на трайната загуба на трудоспособност.

(3) Процентът на трайна загуба на трудоспособност се определя от ТЕЛК или от комисията по чл. 28, ал. 2 съгласно списък на травматичните болести и увреждания на застрахователя след окончателно и пълно стабилизиране на уврежданията на застрахования, но не по-рано от 3 месеца и не по-късно от една година от датата на събитието. При загуба на очи и при ампутация на крайници процентът може да се определи и без да се спазва тримесечният срок.

(4) Когато застрахованото лице е имало определен процент трайна загуба на трудоспособност преди настъпването на злополуката, този процент не се взема под внимание при определяне трайната загуба на трудоспособност в резултат на злополуката.

(5) Застрахователната сума или съответната част от нея се изплаща на увреденото лице, а при смърт - на законните му наследници.

(6) При смърт на непълнолетен, ограничено запретен или нетрудоспособен, който няма наследници, застрахователната сума се изплаща на лицата, които са го издържали.

(7) Когато застрахованото лице, съответно неговите наследници не са навършили пълнолетие или са запрети, застрахователното обезщетение се внася на тяхно име в търговска банка, получила разрешение от Българската народна банка за извършване на банкова дейност, за което застрахователят ги уведомява писмено.

(8) В случай на смърт на застраховано лице, което няма наследници или лица, които са го издържали, дължимата сума се внася в приход на Гаранционния фонд.

Чл. 52. (1) За изплащане на застрахователната сума или на съответна част от нея на застрахователя се представят следните документи:

1. писмено искане;
2. билет, карта или друг документ, доказващ, че пострадалият е бил пътник;
3. документ по чл. 50;
4. препис от акта за смърт и удостоверение за наследници или протокол на ТЕЛК, съответно на комисията по чл. 28, ал. 2;
5. болнични листове, протоколи на ЛКК и други документи, както и обяснения, поискани от застрахователя.

(2) В случай на изплатено обезщетение за трайна загуба на трудоспособност в резултат на злополука и последваща смърт на застрахованото лице до една година от датата на злополуката дължимата застрахователна сума за смърт се намалява с размера на изплатеното обезщетение.

Чл. 53. Дължимата застрахователна сума по задължителната застраховка "Злополука" се заплаща в 15-дневен срок след представянето на всички поискани от застрахователя документи.

Чл. 54. Правата по договора за задължителната застраховка "Злополука" се погасяват с 3-годишна давност от деня на настъпване на застрахователното събитие.

#### Раздел IV

##### Единна номерация

Чл. 55. (1) Застрахователите - издатели на застрахователни полици по задължителни застраховки "Гражданска отговорност" и "Злополука", имат уникален идентификационен код.

(2) Кодът по ал. 1 се състои от две позиции и се предоставя от Асоциацията на българските застрахователи.

Чл. 56. Номерът на застрахователната полица по чл. 18 съдържа позиции, индивидуализиращи кода по чл. 55, ал. 2, вида на застраховката, годината на начало на застрахователната полица и поредния номер.

#### Раздел V

Отчитане на застрахователните полици

Чл. 57. (1) Създава се единна система за отчитане на задължителното застраховане по чл. 77, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за застраховането. Системата се администрира от Гаранционния фонд.

(2) Системата по ал. 1 съдържа актуална информация за броя на издадените и действащи застрахователни полици по задължителните застраховки по ал. 1, както и на превозните средства, по повод на които са сключени тези застраховки.

(3) Всеки застраховател, който сключва задължителни застраховки по ал. 1, представя на Гаранционния фонд ежемесечно до 15-о число на магнитен носител или по електронен път списък на регистрираните застрахователни полици за предходния календарен месец.

(4) Списъкът по ал. 3 съдържа пореден номер, дата на влизане в сила и дата на изтичане на застрахователната полица, вид на моторното превозно средство и номер на рама (шаси). Форматът за предоставяне на информацията се уеднаквява съгласно указанията на администратора на системата по ал. 1.

(5) Системата по ал. 1 се изгражда по начин, който осигурява възможност за изготвяне на справки по всеки един показател, въведен в нея, за произволно избран период от време.

Чл. 58. (1) Администраторът обобщава информацията за сключените застрахователни полици по задължителните застраховки по чл. 77, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за застраховането и контролира срока на изтичане на покритието по тях.

(2) Ежемесечно до 30-о число администраторът изготвя справка по вид на моторните превозни средства и номер на рама (шаси), за които застрахователното покритие е изтекло и не са подадени сведения за продължаването му, и я изпраща на органите на Министерството на вътрешните работи.

(3) Администраторът предоставя достъп на органите на Комисията за финансов надзор и на надлежно упълномощени длъжностни лица от администрацията на Комисията за финансов надзор във връзка с текущия надзор върху застраховането, както и на надлежно упълномощени органи и длъжностни лица на Министерството на вътрешните работи във връзка с прилагането на чл. 96 от Закона за застраховането.

(4) Информацията по чл. 57 е достъпна безплатно за всички застрахователи при условия и по ред, определени от администратора.

#### Раздел VI

Административнонаказателни разпоредби

Чл. 59. (1) Лицата, които са извършили нарушение на наредбата, както и лицата, които са допуснали извършването на такива нарушения, се наказват при условията и по реда на глава тринадесета от Закона за застраховането.

(2) Актове за констатирани нарушения на наредбата от страна на застрахователите се съставят от упълномощени от заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление "Застрахователен надзор", длъжностни лица.

(3) Наказателни постановления във връзка с констатирани нарушения на наредбата от страна на застрахователите се издават от заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление "Застрахователен надзор".

(4) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

## ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба пострадало (увредено) лице е лицето, което е претърпяло телесни увреждания или е починало в резултат на застрахователно събитие.

### ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (1) Определените с чл. 10, ал. 1 размери на минималните застрахователни суми се прилагат от 1 януари 2006 г.

(2) От 1 януари 2005 г. минималните застрахователни суми по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" се определят, както следва:

1. за неимуществени и имуществени вреди вследствие телесно увреждане или смърт:

а) за всяко събитие при едно пострадало лице - 400 000 лв.;

б) за всяко събитие при две или повече пострадали лица - 480 000 лв.;

2. за вреди на имущество (вещи) - 140 000 лв. за всяко събитие.

§ 3. Разпоредбата на чл. 21 влиза в сила от 1.VI.2005 г.

§ 4. Наредбата се издава на основание чл. 77, ал. 5 от Закона за застраховането (обн., ДВ, бр. 86 от 1996 г.; доп., бр. 1 от 1997 г.; бр. 21 от 1997 г. - Решение № 6 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 21, 52, 93 и 132 от 1998 г., бр. 88 от 1999 г., бр. 83 и 97 от 2000 г., бр. 1, 102 и 110 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 85 от 2004 г.) и е приета с Решение № 28-Н от 10.XI.2004 г. на Комисията за финансов надзор.

§ 5. Наредба № 4 от 2003 г. за задължителното застраховане (обн., ДВ, бр. 90 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 23 от 2004 г.) се отменя, каторазпоредбите на чл. 9 и 30 запазват действието си до 31.XII.2004 г.

### Приложение към чл. 13, ал. 1

Таблица за минимална задължителна рискова премия

Вид МПС	Годишна минимална задължителна рискова премия
Леки автомобили до 1800 куб. см	0,0143 %
Леки автомобили над 1800 куб. см до 2500 куб. см	0,0194 %
Леки автомобили над 2500 куб. см	0,0419 %
Мотоциклети, мотопеди, триколки	0,0045 %
Багажни и къмпинг ремаркета	0,0035 %
Товарни автомобили до 20 т	0,0234 %
Товарни автомобили над 20 т	0,0303 %
Седлови влекач без прикачни устройства	0,0309 %
Товарни ремаркета до 10 т	0,0047 %
Товарни ремаркета над 10 т	0,0050 %
Автобуси до 20 места	0,0263 %

Автобуси над 20 места до 40 места	0,0311 %
Автобуси над 40 места	0,0433 %
Тролейбуси, трамвайни мотриси	0,0191 %
Строителна, земеделска и горска техника и вътрешнозаводски транспорт	0,0090 %

#####  
#####